

Většina čtenářů asi neví, co toto slovo znamená. Také já jsem na něj už dávno zapomněl. Až do té doby, než jsem byl shodou náhod pozván na přednášku o valašském nářečí, která se konala 19.9. 2013 ve Valašském muzeu v přírodě. Jedna z přednášejících lektorek je použila jako příklad, jak slova putovala s migrujícími pastevci ovci po celém Karpatském oblouku a některá došla až na Valašsko. I když nejsem žádný odborník v tomto oboru, velice mne přednášky zaujaly.

Z mapky získané pracným výzkumným sběrem v terénu, byla vidět místa, do kterých se jednotlivá slova zatoulala a zůstala tam jako připomínka historie oblasti. Halbia je rumunské slovo, které vzniklo z latinského alba, a znamenala bílé koryto dlabané ze dřeva, které bylo používáno různě: jako kolébka pro mimino, nádoba pro potraviny, nebo koryto pro krmení dobytka.

V tom momentě se mi vynořilo z paměti, že jsem slovo halbia nebo halvia slýchal od staříčka a někdy ještě od maminky v souvislosti s krmením prasete. V duchu jsem znovu slyšel, jak mi někdo z nich nařizuje: „Jane, vem puténku a zanes mašíkovi do halbie žrádlo!“ Když jsem si vzpomínku z dětství promítal v hlavě, přišlo mně na mysl, že halbia má cosi společného i s mým osudem, který mne zavál do Rožnova. Kromě dřevěného koryta jsme měli před chlévem koryto betonové. Bylo patřičně těžké, a proto se používalo pouze v případě, že vzrostlý obyvatel prasečího chlívku dřevěné koryto používal jako hračku, nebo je okusoval.

V ten den, na který se moje vzpomínka vztahuje, bylo zrovna koryto z chléva venku a sousedovi starší ogaři, kteří přišli za mnou, zkoušeli, kolik mají síly. Zkusil jsem to i já a jediným výsledkem bylo, že jsem si udělal kýlu.

Jelikož kýla nebyla moc velká, a z každou blbostí se tehdy nechodilo k doktorovi, rostla několik let pomalu se mnou. Její den nadešel, když jsem dělal přijímací zkoušky na průmyslovou školu v Rožnově. Po písemných zkouškách jsme na druhý den měli absolvovat ústní pohovory, na které jsem se už nemohl dostavit, neboť se kýla uskřínula a já jsem skončil v nemocnici.

Vedení školy se mně asi zželelo a před koncem prázdnin jsem dostal dopis, ve kterém mi oznámili, že jsem byl ke studiu přijat. A tak jsem, možná i díky halbii, jiným náhodám a různým vlivům, zakotvil v Rožnově, kde už žiji více jak 50 let.

Jan Surý